

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 526/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. K., LL.M., R., zastúpeného advokátom Mgr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s vybavením oznámenia o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. K., LL.M., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2013 doručená sťažnosť JUDr. M. K., LL.M., R. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s vybavením oznámenia o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (ďalej len „trestné oznámenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vyjadruje svoju nespokojnosť s postupom orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s vybavením jeho trestného oznámenia z 13. novembra 2006, ktoré podal ako poškodený na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pre dôvodné podozrenie zo spáchania viacerých ním označených trestných činov pri predaji nehnuteľností špecifikovaných v trestnom oznámení pôvodne vo výlučnom vlastníctve sťažovateľa (predávajúceho) nezaplatením zvyšku kúpnej ceny kupujúcimi podľa kúpnej zmluvy z 18. apríla 2005, čím mu mala byť spôsobená škoda v sume 3 040 000 Sk.

Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V, Úradu justičnej a kriminálnej polície, potom čo mu bolo trestné oznámenie sťažovateľa postúpené na vybavenie a 10. januára 2007 spísané (doplnené, pozn.) priamo do zápisnice toto trestné oznámenie uznesením ČVS: ORP -207/OEK-B5-2007 TF z 27. februára 2007 podľa ustanovenia § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok – sťažnosť, ktorú prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V uznesením sp. zn. Pn 2697/2006 z 5. apríla 2007 ako nedôvodnú zamietol.

Na základe písomného upovedomenia prokurátora generálnej prokuratúry pod č. IV/1 Gn 3101/06-20 z 11. júla 2007 o vybavení už opakovaného podnetu sťažovateľa z 28. mája 2007 podľa § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon prokuratúre“) týkajúceho sa preskúmania zákonnosti vybavenia jeho trestného oznámenia odmietnutím [podnet sťažovateľa z 23. apríla 2007 prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská

prokuratúra“) listom (upovedomením) pod č. 2 Kn 2538/06-18 z 22. mája 2007 ako nedôvodný odložil, pozn.], resp. jeho záverov, bolo uznesením (bez uvedenia spisovej značky, pozn.) vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava-okolie, odboru kriminálnej polície, oddelenia všeobecnej polície, z 5. novembra 2007 začaté trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005.

V danej trestnej veci však následne vyšetrovatelka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Pezinok, odboru kriminálnej polície, uznesením (bez uvedenia spisovej značky, pozn.) zo 4. augusta 2008 trestné stíhanie podľa ustanovenia § 215 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zastavila, keďže bola nepochybne toho názoru, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie viedlo, sa nestal. Sťažovateľ síce proti tomuto uzneseniu 20. augusta 2008 podal sťažnosť, avšak túto prokurátorka Okresnej prokuratúry Pezinok uznesením (bez uvedenia spisovej značky, pozn.) z 12. septembra 2008 ako nedôvodnú zamietla.

Keďže prokurátor krajskej prokuratúry 27. januára 2009 na základe podnetu sťažovateľa na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátorky Okresnej prokuratúry Pezinok vo veci vybavenia trestného oznámenia sťažovateľa dospel k záveru, že trestné stíhanie bolo zastavené predčasne, uznesením vyšetrovatelky (bez uvedenia bližšej identifikácie a spisovej značky, pozn.) zo 4. marca 2009 bolo pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu opäť vydané uznesenie o začatí trestného stíhania.

V danej trestnej veci bolo trestné stíhanie vedené na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Senec, odbore kriminálnej polície pod ČVS: ORP-346/OJP-SC-2010. V tomto čase podľa zistenia ústavného súdu však prebieha trestné konanie už na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Bratislava III pod ČVS: ORP-501/OEK-B3-2012.

Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodňuje okrem iného najmä takto:

„... od podania trestného oznámenia uplynulo 7 rokov, vo veci nebolo meritórne rozhodnuté, striedajú sa vyšetrovatelia, okresné policajné riaditeľstvá, ktoré vo veci majú konať, sami vyšetrovatelia konštatujú prietahy v konaní, ktoré konštatuje aj Okresná

prokuratúra Bratislava III listom 4 Pv 241/13-13 zo dňa 30. 5. 2013 popísala priebeh konania, ale žiadny relevantný záver, respektíve pozitívne ukončenie vo veci nie je zaistené...

... Proti postupu orgánov činných v trestnom konaní v... trestnej veci v procesnom postavení ako poškodeného, ako bolo uvedené v texte, sťažovateľ adresoval niekoľko podaní Generálnej prokuratúry SR, v ktorých sa domáhal odstránenia zásahu do jeho základných ľudských práv a slobôd, ktorých porušenie namieta touto ústavnou sťažnosťou. Nebolo učinené adekvátne opatrenie, aby bola vec právoplatne ukončená, má sťažovateľ za to, že príslušný na rozhodovanie danej sťažnosti, predmetom ktorej je namietame porušených základných ľudských práv alebo slobôd je práve Ústavný súd Slovenskej republiky. Sťažovateľ má za to, že sú účelovo zvýhodňované dôkazy v neprospech sťažovateľa vytváraním účelových prietahov, ktoré v konečnom dôsledku konštatujú aj orgány prokuratúry SR...“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR postupom OČTK v trestnej veci sťažovateľa bližšie špecifikovaným v texte návrhu porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote vyplývajúcej z čl. 6 odst. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom orgánov činných v trestnom konaní v trestnej veci sťažovateľa bližšie špecifikovanom v texte návrhu porušené bolo.

3. Ministerstvo vnútra SR je povinné do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu SR zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 4.000.- € na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd z petitu sťažnosti, ako aj z jej ostatného obsahu zistil, že sťažovateľ namieta porušenie základných práv na inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s vybavením jeho trestného oznámenia.

1. K namietanému porušeniu základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo postupom, ktorý vydaniu samotného rozhodnutia predchádzal. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť predmetom kontroly len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ v postavení oznamovateľa a zároveň poškodeného podal trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania viacerých ním označených trestných činov. Na základe tohto trestného oznámenia podľa zistenia ústavného súdu aj v tomto čase prebieha trestné stíhanie na Okresnom riaditeľstve

Policajného zboru Bratislava III pod ČVS: ORP-501/OEK-B3-2012, pričom dosiaľ žiadnej osobe nebolo vznesené obvinenie.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že v obdobných prípadoch, ako je aj vec sťažovateľa, už viackrát vyslovil právny názor, v zmysle ktorého právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Uvedený článok ústavy garantuje ochranu pred protiústavným postupom orgánov verejnej moci v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o subjektívnych právach fyzických osôb alebo právnických osôb.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre), čo sťažovateľ aj využil, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným spôsobom sa takýmto podnetom, resp. opakovaným podnetom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu, resp. opakovanému podnetu vyhovelí (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09), t. j. za porušenie základného práva na inú právnu ochranu nemožno považovať tú skutočnosť, že prokuratúra podnetu, resp. opakovanému podnetu nevyhoví podľa predstáv jeho pisateľa (napr. I. ÚS 38/02, II. ÚS 358/06, IV. ÚS 28/06 atď.).

Ústavný súd nespochybňuje, že po podaní trestného oznámenia sťažovateľovi vznikli práva na ochranu vyplývajúce mu zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Hoci podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu mu z tejto ochrany nevyplývalo subjektívne právo na trestné stíhanie iného, bol oprávnený, aby orgány činné v trestnom konaní venovali jeho trestnému oznámeniu riadnu pozornosť zodpovedajúcu ich zákonným povinnostiam. Orgány činné

v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. To sa vo veci sťažovateľa aj stalo, keď bolo rozhodnuté o začatí trestného stíhania.

Ústavný súd v tejto súvislosti aj v nadväznosti na svoju konštantnú judikatúru dodáva, že ak orgány činné v trestnom konaní (vyšetrovateľ Policajného zboru a prokurátor) po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľa, nemohli porušiť jeho zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok a už vôbec nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu (v prípade sťažovateľa trestnému oznámeniu) bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na vznesenie obvinenia, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní o vznesení obvinenia rozhodnúť. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (m. m. napr. II. ÚS 88/99).

Ústavný súd taktiež v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. napr. I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00) zdôrazňuje, že súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku a ani v zákone o prokuratúre (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00).

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže orgány činné v trestnom konaní sa zákonom ustanoveným spôsobom s trestným oznámením sťažovateľa, ako aj s týmto oznámením súvisiacimi podnetmi sťažovateľa (aj opakovaným podnetom) zaoberali a aj v tomto čase na základe trestného oznámenia sťažovateľa ešte prebieha trestné stíhanie.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov väčšiny členských krajín Európskej únie možno vyvodiť, že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu (m. m. I. ÚS 68/2012).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06) vychádzajúca z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) rozhodnutie ESLP vo veci Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005], ktorá sa týka základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v prípadoch, keď jeho porušenie namieta osoba, ktorá tvrdí, že v dôsledku protiprávneho konania jej bola spôsobená škoda, sa ustálila v tom, že taká osoba sa v rámci trestného konania v predmetnej veci bez vznesenia obvinenia (konkrétnej osobe) nemôže domáhať vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia konkrétnej osobe je teda tým

momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z neho robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných priet'ahov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

V namietanom trestnom konaní, v rámci ktorého nedošlo ku vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe, je sťažovateľ v procesnom postavení svedka – poškodeného, a preto s poukazom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu a ESĽP nemohol v relevantnom čase „profitovať“ zo záruk podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd aj túto časť sťažnosti vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prerokovaní odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08, III. ÚS 286/2011).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2013